Koszovó calling

A Koszovói Köztársaság megalakulása a Jugoszlávia szétesését követő harcok eredménye. Előzménye jóval korábbra vezethető vissza: a nacionalizmus kifejlődése a Balkánon a török uralom alatt, a XIX. században, különösen pedig az albán és a szerb nacionalizmus ütközése, amelynek csúcspontja a koszovói háború volt. Ezek a történelmi tények és a múlt. De vajon milyen most az élet ebben a sokszínű és fiatal államban? Erre voltunk kíváncsiak.

Szöveg: Ordógh Bálint | Fotó: PIXELTASTER | Az út létrejötte az Experience Balkan és a Balkan Calling Egyesületnek köszönhető.

1. A Balkánra utazni mindig izgalmas és örömteli – ezt már tavaly nyáron is megtapasztaltuk, amikor az Experience Balkan csapatával és a Camperrel keresztül-kasul bejártuk Szerbiát, Montenegrót és Albánia egy jó részét. Koszovó azonban egy kissé más. A megítélése minimum ellentmondásos, ha csak a híradásokra hagyatkozunk, vonzónak aligha neveznénk. Ezért is kerekedtünk fel, hogy a saját szemünkkel lássuk, a saját bőrünkön tapasztaljuk meg, mi az igazság. Az út Szerbián keresztül vezet, nem rövid és olyan, mint egy időutazás. Utazás egyfelől az ismeretlenbe, másfelől pedig egy olyan világba, ahol – az elmúlt évtizedek megpróbáltatásainak is köszönhetően – az odafigyelés, emberség és a vendégszeretet sokszor őszintébb formáját mutatja, mint sok helyütt a világban.

2. Bárhol is jártunk – akár Pristinában, a fővárosban, akár Ferizajban vagy éppen a festői szépségű, igazi mediterrán hangulatot árasztó Prizrenben –, az rögtön szembetűnő volt, hogy az érezhető szegénység ellenére az utcák, piacok lüktetnek az élettől és óriási a kínálat a helyben megtermelt, kifejezetten ízes – és a jelenlegi ismereteink szerint minden bizonnyal bio – zöldségekből, gyümölcsökből.

3. Ami nálunk most legújabb trendként a street food vonulata, az arrafelé talán a legtermészetesebb étkezési forma. Nincs túlgondoltság vagy mesterkéltség, hagyományos, egyszerű alapanyagok, megbízható konyhatechnológia és valódi ízek – alighanem ebben rejlik a nagy titok. Bármerre is járunk, nem nagyon fogunk csalódni: ár/érték arányban nagyon jó a kínálat, a helyiek pedig szívüket-lelküket beleteszik az ételekbe.

4. Az időutazás része, hogy az ember a legváratlanabb helyen botlik olyasmibe, amire egyébként egyáltalán nem számított. Mint amilyen egy, az augusztusi búcsúkat idéző vándor vidámpark a hegyi szerpentinek mentén. Semmi különös: körhinta, dodzsem, vásárfia. De ami a lényeg: mindenhol csupa életvidám, jóarcú fiatal – nem csoda: az ország lakosságának átlagéletkora 27 (!) év. Lehet, hogy a pénztárcájuk üres, lehet, hogy egyik-másikuknak nélkülöznie kell, de tudnak örülni a szabadságnak és ezt ki is mutatják.

5. Ha van valami, ami a balkáni konyha sajátja, és amit szinte mindenki – jó, leginkább a férfiak – mesterfokon űz, az a szabadtéri sütés és a grillezés. Persze akár azt is mondhatnánk, könnyű dolguk van: az ott élő népek életének évszázadok óta része mindez, és hát az az igazság, hogy meglehetősen jó húsfélékből is gazdálkodnak, legyen szó bárányról, marháról vagy éppen halról. A lényeg, hogy nagyon büszkék arra, ha megmutathatják a konyhaművészetüket és jóllakathatják a vendéget.

6. A kettősség lépten-nyomon tetten érhető. Miközben a kávézók, vendéglők, különféle magárusok között korzózunk – ahogy azt a helyiek is teszik esténként, kiöltözve, megadva a módját – bizonyosan belefutunk legalább egy – de inkább egy tucat –, a gordiuszi csomót idéző villanyoszlopba. A villanyáram amúgy nagy kincs errefelé: nem is olyan régen, néhány éve még volt olyan időszak, amikor napközben olyan gyakorisággal szakadt meg a szolgáltatás, mintha valaki morzézott volna vele. Ezek az idők szerencsére lassan elmúlnak, de szabadon kószáló élőállattal azért még találkozhatunk, ha vidéken, kisebb falvak környékén portyázunk.

7. Az itteniek életében a kullának, ennek az erődszerű háznak a hagyományok szerint leginkább akkor volt jelentősége, amikor a vérbosszú intézménye még ténylegesen működött. A háromszintes épületben együtt éltek emberek és a házi állatok – utóbbiak legalul, a nők és a gyerekek az első szinten, a férfiak pedig az „őrtoronyként” is funkcionáló legfelsőn. Mára sok kullát átalakítottak és a tradicionális vendéglátás mellett a falusi turizmus egyik ágát igyekeznek meghonosítani vele.

8. Legyen szó kávéról – ami a legutolsó, 2 négyzetméteres kis talponállóban is pazar, az olasz színvonalat és stílust hozza –, egy egyszerű pljeskavicáról, grillezett húsokról vagy éppen pisztrángról, a koszovóiak legfontosabb üzenete mindenhol ugyanaz: legyen egy jókedvű közösségi élmény az étkezés. Azt kell mondjuk, ez elég jól működik arrafelé.